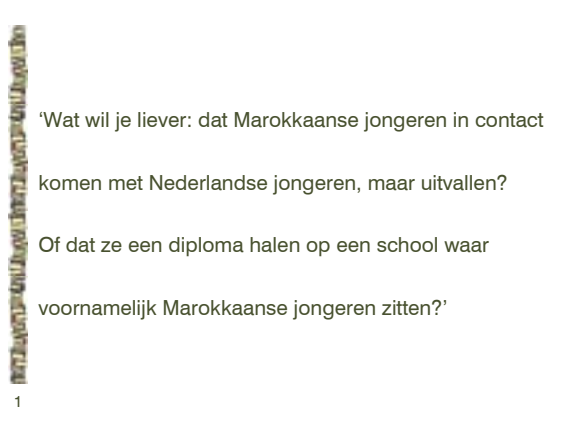

12 Homogene of heterogene bevolkingsofbouw

Dit dc-thema is een bewerking van een volkskrantartikel over het mengen van bevolkingsofboupgroepen in een wijk.

Het mengen van bevolkingsofboupgroepen in een buurt moet je niet forceren, zegt de socioloog Dronkers. Een zwarte school met alleen Turken doet het beter dan een zwarte school met veel nationaliteiten. Ook in Nederland geldt: hoe groter de etnische diversiteit in een buurt, hoe kleiner het sociaal vertrouwen. In sterk gemengde buurten hebben bewoners niet alleen minder vertrouwen in andere etnische groepen, maar ook in hun eigen groep.

Onderzoeken

Dat blijkt uit een onderzoek waarin de Putnam het sociaal vertrouwen in enkele duizenden wijken bestudeerde. In gemengde wijken kruipen mensen in hun schulp, concludeerde Putnam.

In de commentaren op zijn artikel suggereerden sommige sociologen dat de situatie in Europa anders zou kunnen zijn, dankzij de verzorgingsstaat en de minder scherpe sociaal-economische tegenstellingen.

De sociologen Gesthuizen, Van der Meer en Scheepers vonden op nationaal niveau geen samenhang tussen vertrouwen en etnische diversiteit: in sterk gemengde landen is het vertrouwen niet kleiner dan in betrekkelijk homogene natiestaten. ‘Dronkers: het geeft geen antwoord op Putnam. Want Putnam onderzocht vertrouwen op wijkniveau, en dat is iets anders.’

In een land zijn de meeste wijken betrekkelijk homogeen. Het geringe vertrouwen in gemengde wijken wordt op nationaal niveau gecompenseerd door homogene wijken met een groter vertrouwen. Wie wil onderzoeken of de resultaten van Putnam ook voor Europa gelden, moet naar het wijkniveau kijken, zoals Lancee en Dronkers deden. Hun analyse bevestigde de conclusie van Putnam.

Buurman

Opvallend genoeg is het inter-etnisch vertrouwen in gemengde wijken wél groter dan in homogene wijken. ‘Mensen hebben minder sociaal vertrouwen omdat ze bijvoorbeeld weinig contact hebben met een buurman die een andere taal spreekt. Maar in hun wijk komen ze wel regelmatig aardige mensen uit andere bevolkingsgroepen tegen’, zegt Dronkers. Door dat contact worden andere etnische groepen als geheel minder angstwekkend, denkt hij. In homogene wijken is het sociaal vertrouwen groter, maar kan het beeld van de afwezige vreemdeling zeer negatief zijn.

Het onderzoek laat zien dat het zoveel mogelijk mengen van bevolkingsgroepen niet automatisch goede resultaten oplevert. ‘Geforceerd mengen van mensen die niet zo soepel met elkaar kunnen omgaan, kan allerlei neveneffecten hebben’, zegt Dronkers. Soms zijn homogene wijken of homogene instituties effectiever. ‘Een zwarte school met alleen Turken doet het beter dan een zwarte school met alle mogelijke nationaliteiten. Je kunt mensen aanspreken op een gezamenlijke identiteit, bijvoorbeeld door te zeggen dat een goede Turk zijn school afmaakt. Om soortgelijke redenen doen islamitische scholen het vaak goed’, aldus Dronkers.

Sociaal kapitaal

In eigen kring kunnen minderheden sociaal kapitaal opbouwen. Sociologen noemen dat bonding social capital. Een gezonde samenleving heeft echter ook bridging social capital nodig als verbinding tussen de verschillende sociale groepen. ‘In Joegoslavië bestond tijdens de burgeroorlog alleen nog bonding social capital en geen enkel bridging social capital meer.’

Het is een extreem voorbeeld, maar het laat zien dat etnisch homogene wijken en instituties in verbinding moeten staan met de Nederlandse samenleving, zegt Dronkers. ‘Een islamitische school moet Nederlandse examens afnemen. En je moet natuurlijk ook niet toestaan dat er op school Arabisch wordt gesproken.’

In sommige gevallen moet de samenleving een afweging maken, zegt hij: ‘Wat wil je liever: dat Turkse jongeren in contact komen met Nederlandse jongeren, maar uitvallen? Of dat ze een diploma halen op een school waar voornamelijk Turkse jongeren zitten?’